

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการ

“คาร์บอนฟุตพริ้นท์องค์กรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เพื่อส่งเสริมความเป็น
มหาวิทยาลัยสีเขียว”

รหัสโครงการ (พ-ท(ด)56.56)

เสนอ

สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หัวหน้าโครงการ ดร.รัตนาวรรณ มั่งคั่ง

ศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านกลยุทธ์ธุรกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

คณะสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปีงบประมาณ 2556

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	ที่มาและความสำคัญโครงการ	
	1.1 ที่มาและความสำคัญโครงการ	1
	1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ	2
	1.3 ขอบเขตการดำเนินงานโครงการ	3
	1.4 ระยะเวลาการดำเนินงานโครงการ	3
	1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินงานโครงการ	4
2	ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
	2.1 การพัฒนามาตรฐานการประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์องค์กร	5
	2.2 แนวทางการประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์องค์กรของประเทศไทย	6
	2.3 คาร์บอนฟุตพริ้นท์องค์กร (Carbon Footprint of Organization : CFO)	7
	2.4 นิยามศัพท์	8
	2.5 หลักการจัดทำคาร์บอนฟุตพริ้นท์ขององค์กร	9
	2.6 ประเภทของการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	10
	2.7 วิธีการประเมินปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	10
	2.8 สถานการณ์คาร์บอนฟุตพริ้นท์องค์กรของประเทศไทย	23
	2.7 การทบทวนการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
3	วิธีการดำเนินงานวิจัย	
	3.1 วิธีการดำเนินการวิจัย	35
	3.2 การกำหนดขอบเขตองค์กร	36
	3.3 การระบุแหล่งปล่อยและแหล่งดูดกลับก๊าซเรือนกระจกขององค์กร	38
	3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลกิจกรรม	39
	3.5 การคำนวณคาร์บอนฟุตพริ้นท์องค์กรและการคัดเลือกค่าการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Emission factor)	40
	3.6 การจัดทำรายงานผลการวิเคราะห์คาร์บอนฟุตพริ้นท์องค์กร	44
4	ผลการดำเนินงานโครงการ	
	4.1 ข้อมูลองค์กร	45
	4.2 ขอบเขตการประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์องค์กร	47
	4.3 ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกขององค์กร	56
	4.4 การเปรียบเทียบอัตราการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเฉลี่ยต่อคนต่อปี	61
	4.5 การเปรียบเทียบปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของคณะต่างๆ	63

บทที่		หน้า
4	4.6 การเปรียบเทียบผลประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์กับการศึกษาอื่นๆ	65
	4.7 การประเมินความไม่แน่นอนและการจัดการความไม่แน่นอน	66
	4.8 แนวทางการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	67
5	สรุปผลและข้อเสนอแนะการดำเนินงานโครงการ	
	5.1 สรุปผลการดำเนินงานโครงการวิจัย	72
	5.2 ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการวิจัย	74
	5.3 ข้อเสนอแนะการดำเนินโครงการวิจัย	74
	เอกสารอ้างอิง	76
	ภาคผนวก	78
	1. ข้อมูลจำนวนนิสิตและบุคลากรในปี 2556 และ 2555	79
	2. ข้อมูลกิจกรรม	80
	3. แบบฟอร์มการเก็บข้อมูลกิจกรรม	84
	4. รายการก๊าซเรือนกระจกและค่าศักยภาพการก่อให้เกิดสภาวะโลกร้อน	85
	5. ค่าการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	87

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2-1	ค่าศักยภาพการก่อให้เกิดโลกภาวะโลกร้อนของก๊าซเรือนกระจก	8
2-2	อัตราการรีไซเคิลของเสียในภาคอุตสาหกรรม	19
2-3	ปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ถูกปล่อยออกจากการกองขยะแบบตื้น	19
2-4	ค่าประมาณการปล่อยสารทำความเย็นจากระบบทำความเย็นแบบต่างๆ	21
2-5	รายนามเทศบาลที่เข้าร่วมโครงการฯ	24
2-6	รายนามเทศบาลที่เข้าร่วมโครงการฯ	25
2-7	รายนามของหน่วยงานที่เข้าร่วมโครงการฯ	26
2-8	รายนามของหน่วยงานที่เข้าร่วมโครงการฯ	27
3-1	ขอบเขตการดำเนินงานของกิจกรรมภายใต้การควบคุมการดำเนินงานของคุณะ	37
3-2	ขอบเขตการดำเนินงานกิจกรรมงานบริการส่วนกลางของมหาวิทยาลัย	37
3-3	แหล่งปล่อยก๊าซเรือนกระจกของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (วิทยาเขตบางเขน) ในการศึกษาในโครงการวิจัย	38
3-4	ค่าการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ใช้ในโครงการฯ	42
3-5	เกณฑ์ระดับคุณภาพของลักษณะการเก็บข้อมูล	43
3-6	เกณฑ์ระดับคุณภาพของค่าการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	43
3-7	ระดับคะแนนและเกณฑ์ที่ใช้ประเมินความไม่แน่นอน	43
3-8	ตัวอย่างการประเมินความไม่แน่นอน	44
4-1	ขอบเขตการดำเนินงานของกิจกรรมการเรียนการสอน	47
4-2	ขอบเขตการดำเนินงานของกิจกรรมงานบริการส่วนกลางของมหาวิทยาลัย	48
4-3	ข้อมูลกิจกรรมของคณะเกษตร	49
4-4	ข้อมูลกิจกรรมของคณะบริหารธุรกิจ	49
4-5	ข้อมูลกิจกรรมของคณะประมง	49
4-6	ข้อมูลกิจกรรมของคณะมนุษยศาสตร์	50
4-7	ข้อมูลกิจกรรมของคณะวนศาสตร์	50
4-8	ข้อมูลกิจกรรมของคณะวิทยาศาสตร์	51
4-9	ข้อมูลกิจกรรมของคณะวิศวกรรมศาสตร์	51
4-10	ข้อมูลกิจกรรมของคณะศึกษาศาสตร์	52
4-11	ข้อมูลกิจกรรมของคณะเศรษฐศาสตร์	52
4-12	ข้อมูลกิจกรรมของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	52
4-13	ข้อมูลกิจกรรมของคณะสังคมศาสตร์	53
4-14	ข้อมูลกิจกรรมของคณะสัตวแพทยศาสตร์	53
4-15	ข้อมูลกิจกรรมของคณะอุตสาหกรรมเกษตร	53

ตารางที่		หน้า
4-16	ข้อมูลกิจกรรมของคณะเทคนิคสัตวแพทย์	54
4-17	ข้อมูลกิจกรรมของอาคารศูนย์เรียนรวม 1-4	54
4-18	ข้อมูลกิจกรรมของสำนักหอสมุด	55
4-19	ข้อมูลกิจกรรมของงานบริการยานพาหนะและรถรางภายในมหาวิทยาลัย	55
4-20	ข้อมูลกิจกรรมของงานบำรุงรักษาระบบบำบัดน้ำเสียของมหาวิทยาลัย	55
4-21	ข้อมูลกิจกรรมของงานกำจัดขยะมูลฝอยของมหาวิทยาลัย	55
4-22	สรุปปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	56
4-23	ปริมาณการใช้พลังงานไฟฟ้าและปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของหน่วยงาน ต่างๆ	59
4-24	การเปรียบเทียบปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเฉลี่ยต่อคนต่อปี (นิสิต)	61
4-25	ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในคณะต่างๆ ของปี2556	65
4-26	เปรียบเทียบปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในแต่ละองค์กร	66
4-27	การประเมินความไม่แน่นอน	67
4-28	ตัวอย่างปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกการใช้สารทำความเย็นชนิด HFE143a ทดแทน R22	71

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
2-1	(a) แนวทางการประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์ขององค์กร (b) แนวทางการทวนสอบคาร์บอนฟุตพริ้นท์ขององค์กร	7
4-1	แผนผังมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (วิทยาเขตบางเขน)	45
4-2	โครงสร้างองค์กรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	47
4-3	ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกรวมของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (วิทยาเขตบางเขน) ของปีงบประมาณ 2555 และ 2556	57
4-4	สัดส่วนแหล่งปล่อยการก๊าซเรือนกระจกประเภทที่ 1	58
5-5	สัดส่วนแหล่งการปล่อยก๊าซเรือนกระจกประเภทที่ 2 (การใช้พลังงานไฟฟ้า)	60
4-6	สัดส่วนแหล่งการปล่อยก๊าซเรือนกระจกประเภทที่ 3	61
4-7	เปรียบเทียบปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเฉลี่ยต่อคนต่อปี (นิสิต)	62
4-8	เปรียบเทียบปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเฉลี่ยต่อคนต่อปี (บุคลากรทั้งหมด)	63
4-9	สัดส่วนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกแต่ละคณะ	64
4-10	เปรียบเทียบอัตราการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อคนต่อปี (ปี 2556)	64